

KİTAP İNCELEMESİ

Öğretimi Planlama Uygulama ve Değerlendirme Ergin Erginer

Salih KALEM

İngilizce Öğretmeni, Eğitim Bilim Uzmanı, MEB - İstanbul
Yıldız Teknik Üniversitesi, Eğitim Programları ve Öğretim Bölümü Doktora Öğrencisi
e-posta: salihkalem@hotmail.com, kalems34@yahoo.com

Bu çalışmada Ergin Erginer'in "Öğretimi Planlama Uygulama ve Değerlendirme" adlı kitabının genel bir değerlendirilmesi yapılmıştır.

Eğitim, insanın kalıtsal güçlerinin geliştirilip istenen özelliklerle yoğunlaşmış bir kişiliğe kavuşması için kullanılacak en önemli bir araçtır. İnsanlara bilgi ve beceri kazandırmanın ötesinde eğitim; toplumun yaşamasını ve kalkınmasını devam ettirebilecek ölçüde ve nitelikte değer üretmek, mevcut değerlerin dağılmasını önlemek, yeni ve eski değerleri bağdaştırmak sorumluluğu taşır; bu değerler, öğrencilerin davranışlarını ve dilek düzeylerini yine eğitim yolu ile etkilerler.

Bunlarla beraber eğitim kavramı pek çok bilim adamı ve eğitimci tarafından tarif edilmeye çalışılmıştır. Bütün açıklamalarda ortak olarak göze çarpan en önemli nokta, eğitimin davranış değişikliğine etken olmasıdır. Bu değişiklikler olumlu ve olumsuz yönde olabilir. Eğitim hakkında yapılmış olan bazı açıklamalar şunlardır.

Eğitim biliminin ülkemizdeki en önemli temsilcilerinden biri olan Ertürk'e (1972, s.12) göre eğitim; bireyin davranışında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme sürecidir. Fidan (1985, s.4) ise eğitimi en genel anlamıyla insanları belli amaçlara göre yetiştirme süreci olarak tanımlamıştır. Durkheim ise eğitimi çok daha genel olarak ele almış ve şöyle bir tanım getirmiştir. Eğitim, çocukta fiziksel entelektüel, ahlaki hallerin uyarılması, geliştirilmesi faaliyetleridir (Ayhan, 1995, s.17). Bu tanımlardan da anlaşılacağı gibi eğitimi pek çok biçimde tarif etmek mümkündür. Bu bağlamda ortak bir tanımdan bahsetmek güçtür. Oğuzkan'a göre eğitim; önceden saptanmış esaslara göre insanların davranışlarında belli gelişmeler sağlamaya yarayan planlı etkinlikler dizisidir. Good'a göre ise, kişinin yaşadığı toplum içinde değeri olan yetenek ve diğer davranış biçimleri geliştirdiği süreçlerin tümüdür (Fidan ve Erden, 1994, s.19).

Bu bağlamda eğitim yaşamımız için oldukça önemli bir unsur olduğu göze çarpmaktadır. Eğitim sürecinde kullanılan araç, gereç, yöntem ve tekniklerde hedefe ulaşabilme adına oldukça önem kazanmaktadır. İşte bu düşünceden hareketle Erginer tarafından kaleme alınan **Öğretimi Planlama Uygulama ve Değerlendirme** adlı eser tarafımızdan incelenip sizlerin düşüncelerine bir nebze ışık tutabilmesi açısından dikkatinize sunulmaktadır.

Erginer tarafından 2000 yılında kaleme alınan bu eserde öncelikli olarak öğretimi planlama, uygulama ve değerlendirme durumları ele alınmıştır. Bu bağlamda hazırlanan kitap okuyucuya üç bölüm halinde sunulmuştur. Kitap toplam 406 sayfadan oluşmaktadır.

Erginer kitabında eğitimin bilimsel yönünü de ihmal etmeden bu değer bilimsel ve sanatsal yönlerine de vurgu yapmaktadır. Bu çerçevede ele alınan bu eserde kitabın üç temel üzerine yapılandırıldığı görülmektedir. Bunlar;

- a. Öğretimi Planlama,
- b. Öğretimi Uygulama

c. Öğretimi Değerlendirme

Genel anlamıyla bölümlere göz atacak olursak,

Birinci bölümde yazar, öğretimi planlama aşamalarına kısaca değinmiş, kuramsal anlamda okuyucuya öğretim etkinliklerini planlama ve program geliştirme konusunda temel ve kısa bilgiler vermeye çalışmıştır. Bu bölümde öğretim etkinliklerini hazırlama ve uygulama ilkeleri, ders planı hazırlama, uygulama öncesi hazırlık çalışmalarını neler ve nasıl olması gerektiği, hedefler, hedeflerin taksonomik analizi, bilişsel, duyuşsal ve psiko-motor alan öğrenme ürünleri ve analizi, içerik, öğretimsel teknoloji, öğretimsel strateji, öğretim senaryosu, sınav ve dersin değerlendirilmesi konularından bahsedilmiştir. Bu bölüm 81 sayfadan oluşmaktadır.

İkinci bölüm, kitabın en önemli ve kapsamlı alanını oluşturmaktadır. Toplam 276 sayfadan oluşan bu bölüm “Öğretim Etkinlikler Uygulama” adını taşımaktadır. Çok geniş olarak öğretimsel etkinliklerin nasıl uygulanacağı konusunun anlatıldığı bu bölümde ele alınan konu başlıklarından bazılarını şöyle sıralayabiliriz.

- Soru Sorma Etkinliği Öğretimi,
- Kavram Eşleştirme Etkinliği Öğretimi,
- Akrostiş Etkinliği Öğretimi,
- Mim (Sessiz Aktrist) Etkinliği Öğretimi,
- Philips 66 Etkinliği,
- Altı Şapkalı Düşünme Etkinliği Öğretimi,
- Balık Kılıcı Etkinliği Öğretimi,
- Örnek Olay Etkinliği Öğretimi,
- Yaratıcı Öğretmen Etkinliklerine Bir Örnek,
- Konuşan Resimler Etkinliği Öğretimi,

Üçüncü bölüm **Öğretim Etkinliklerini Değerlendirme** adını almaktadır. Bu bölümde sırasıyla eğitim programlarının neden değerlendirilmesi gerektiği, program değerlendirmenin yönetsel kaynakları, program değerlendirme yaklaşımları, program değerlendirme biçimleri, hedefleri değerlendirme, bilişsel, duyuşsal ve psiko-motor davranışların değerlendirilmesi ve diğer değerlendirme örnekleri ve konuları üzerinde durulmuştur. Bu bölümde de okuyucuya somut örnekler verilerek daha kalıcı ve anlamlı bir öğrenme gerçekleştirilmesine çalışılmıştır. Bu bölüm ise toplam 29 sayfadan oluşmaktadır.

Bu çalışmada konular bahsedilen sırasıyla ele alınmış öğretimi planlama aşamasında, eğitimde program geliştirmenin temel ilkeleri **mikro** bir anlayışla verilmiş, uygulama etkinliklerine kuramsal bir taban oluşturulmaya çalışılmıştır. Bir ders planının anatomisi kavramıyla ele alınan, bir ders planının tüm ayrıntılarına inilmiş, somut olması açısından verilen tüm örnekler günlük plan çerçevesinde ele alınarak adım adım okuyucunun bilgi ve dikkatine sunulmuştur. Bu noktada, özellikle hedefler bölümü için yazar tarafından ciddi bir çaba gösterilmiş, öğrenme ürünlerinin analizi ve öğretimi tüm incelikleriyle ele alınmıştır.

Öğretimi uygulama aşamasında, öğretim yöntemleri ve teknikleri öğretimsel etkinlikler şeklinde düzenlenmiş, bu sayede öğretmenlere ve eğitimle ilgili tüm ilgililere (anne-baba, öğretmen adayları vs..) öğretilmesi amaçlanmıştır. Kitapta anlatılan tüm uygulamalar bir örnekle mutlaka somutlaştırılmaya çalışılmış, bu bağlamda kitap içerik bakımından zengin bir sunuma kavuşturulmuştur. Bu yapılırken yazar tarafından yapılandırmacı bir öğrenmeyi kılavuzlama gayreti gösterilmiş, çocuklarda kavram geliştirme, çocuklarda sorun çözme ve yaratıcılık becerilerini geliştirme etkinliklerine yoğun olarak odaklanmaya çalışılmıştır. Bununla birlikte bu eserde Öğrenme Psikolojisi ve Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme konularında pek ayrıntıya girilmemiş, yalnızca Öğretim Psikolojisi üzerinde durulmuştur.

Genel olarak kitap hakkında bir değerlendirme yapılacak olursa; kapsam ve içerik olarak piyasadaki eserlerden farklı bir formatta hazırlanmış olan bu eserde öğretmenlerin ve eğitim ile ilgili tarafların (anne-baba, aday öğretmenler, araştırmacılar vs..) özellikle öğretimsel uygulamalar açısından oldukça istifade edebilecekleri bir kaynak durumundadır. Ancak gerek kitabın yoğun içeriği gerekse de kitabın içerik sunumundaki yoğunluktan dolayı kitap maalesef okuyucuyu bir süre sonra kendinden uzaklaştırmaktadır. Daha sade bir sunum yapılması ya da bir iki kitap halinde piyasaya sürülmesi yazar ve yayınevi açısından her ne kadar farklı sıkıntılar taşıyacak olsa da okuyucuya bilginin daha sağlıklı ve yerinde ulaşması açısından daha faydalı olacağı düşünülmektedir.

“Ergin Erginer, **Öğretimi Planlama Uygulama ve Değerlendirme**, Ankara: Anı Yayıncılık. 2000”

Kaynaklar:

- Ayhan, H. **Eğitim Bilimine Giriş**. İstanbul :Şule Yayınları ,1995.
- Ertürk, S. **Eğitimde Program Geliştirme**. Ankara :Yelkentepe Yayınları, 1972.
- Fidan, N. **Eğitime Giriş**. İstanbul : Alkım Yayınevi,1985.
- Fidan N ve Erden M. **Eğitime Giriş**. Ankara :Meteksan Anonim Şirketi, 1994.